

راهنمای متون کلاسیک

راهنمای خواندن
حلاق نیکوماخوسی، ارسطو
کریستوفر وارن
ترجمه ایمان خدافرد

www.ketab.ir

7 007 007

www.ketab.ir

این اثر ترجمه‌ای است

Aristotle's Nicomachean Ethics: A Reader's Guide

Christopher Warne

Continuum, 2006

سرشناسه: کریستوفر وارن

Christopher, Warren

عنوان و نام پدیدآور: راهشمای خوباندن اخلاق نیکوماخوسی ارسطو/ نویسنده

کریستوفر وارن؛ مترجم ایمان خدافرز؛ ویراستار مرضیه اکبریوز

مشخصات نشر: تهران: ترجمان علوم انسانی، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۲۶۰ ص: ۵/۲۱۰۵/۱۴؛ م.س

فروست: راهشمای مشون کلاسیک.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۹۱-۲۸-۶

وضعیت فهرست نویسی: فنیاً

موضوع: ارسطو، ۳۲۲-۳۸۴ ق.م.-- تأثیر

موضوع: ارسطو، ۳۸۴-۳۲۲ ق.م. اخلاق نیکوماخوس

موضوع: اخلاق

شناسه افزوده: خدافرز، ایمان، ۱۳۶۶.- مترجم

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۲۰۴/۲۴۳۰

رده بندی دیویی: ۳/۱۷۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۸۰۴۷۹

راهنمای رانندگی اخلاق و اخلاق کی خوسی ارسطو

نویسنده: کریستوفر وارن

مترجم: ایما خدافرید

ناشر: ترجمان علوم انسانی

ویراستار: مرضی کبیر

طراح جلد: محمود انفر

تصویرساز روی جلد: سجاد شاه منصر

صفحه آرا: معصومه کریمی

چاپ: زیتون

نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

پست الکترونیک: publication@tarjomaan.com

فروشگاه اینترنتی: www.tarjomaan.shop

حقوق چاپ و نشر در قالب های کاغذی،
الکترونیکی و صوتی، انحصاراً برای انتشارات
ترجمان علوم انسانی محفوظ است.

• فهرست •

سخن ناشر / ۱۱

پیشگفتار / ۱۵

———— [۱] ————

زمینه / ۱۹

زندگی ارسطو / ۱۹

آثار ارسطو / ۲۲

پیش ارسطو / ۲۴

———— [۲] ————

نوع کلی / ۳۳

پژوهش دربارهٔ اخلاق نیکو ناخ / ۳۳

پرسش از ارسطو / ۶

درون‌مایه‌ها و موضوعات اخلاق نیکوماخوسی / ۴۰

———— [۳] ————

مطالعهٔ متن / ۴۷

درآمد / ۴۷

اخلاق نیکوماخوسی، کتاب نخست / ۴۷

چکیده / ۷۴

پرسش‌های تمرینی / ۷۴

اخلاق نیکوماخوسی، کتاب دوم / ۷۵

پرسش‌های تمرینی / ۱۰۰

- اخلاق نیکوماخوسی، کتاب سوم / ۱۰۱
پرسش‌های تمرینی / ۱۲۴
- اخلاق نیکوماخوسی، کتاب چهارم / ۱۲۵
پرسش‌های تمرینی / ۱۳۳
- اخلاق نیکوماخوسی، کتاب پنجم / ۱۳۴
پرسش‌های تمرینی / ۱۴۱
- اخلاق نیکوماخوسی، کتاب ششم / ۱۴۲
پرسش‌های تمرینی / ۱۶۷
- اخلاق نیکوماخوسی، کتاب هفتم / ۱۶۸
پرسش‌های تمرینی / ۱۸۴
۱. اخلاق نیکوماخوسی، کتاب هشتم و نهم / ۱۸۵
پرسش‌های تمرینی / ۲۰۹
- اخلاق نیکوماخوسی، کتاب دهم / ۲۱۰
پرسش‌های تمرینی / ۲۳۱
- | —
- تفسیر باو تأثیرها / ۲۳۳
درآمد / ۳۳
۱. آکوئیناس / ۳۴
۲. میل / ۲۳۶
۳. انسکوم / ۲۳۸
۴. اخلاق فضیلت در دوره معاصر / ۲۴۰
نتیجه / ۲۴۳
- منابعی برای مطالعه بیشتر / ۲۴۵
منبع ترجمه فارسی / ۲۴۷
آثار ترجمه شده ارسطو / ۲۴۷
شرح و تفسیرها / ۲۴۸
مجموعه مقالات / ۲۴۹

مقالات / ۲۴۹

دیگر آثاری که به آن‌ها ارجاع داده شده است / ۲۵۱

واژه‌نامه / ۲۵۵

نمایه / ۲۵۹

www.ketab.ir

سخن ناشر

ابن سینا در زندگی مۀ خودنوشتش تعریف می‌کند که چهل بار مابعدالطبیعهٔ ارسطو را خواند. و در واقع، آن چیزی درنیافت، تا اینکه با خواندن رسالهٔ بسیار مختصر فارابی با عنوان مابعدالطبیعهٔ تمامی زوایای این اثر برای او روشن گشت. کوشش تمثیل‌گونهٔ او - کاپی از این می‌کند که خواننده راهی طولانی تا فهم متن کلاسیک در پیش داشته‌اند در این راه نیازمند راهنماست. اما تلاش برای خواندن این متن‌ها، و برای ما فارسی‌زبانان خواندن ترجمه‌های فارسی آن‌ها، اغلب به مسیری بی‌سرانجام کشیده می‌شود. فهم عمیق و دقیق، رفته‌رفته، جای خود را به ساده‌سازی‌های مبتذل می‌دهد. رفته‌رفته سراغ این متون دشوار و گاهی سهل‌ممتنع استیصالی به بار می‌آورد که ای بسا خواننده را به فکر بازنگری و تردید دربارهٔ فهم‌پذیری این متون بیندازد. خوانندهٔ پرتلاش که در دام این تردیدها بیرون آید، به مطالعهٔ متون درجه دوم روی می‌آورد و به آثار شاخهٔ مفسران رجوع می‌کند و مدت‌ها در میان شروح مطول و پرجزئیات سرگردان می‌شود و از قضا خود این شروح را نیازمند راهنما می‌بیند. سرانجام، پس از دل‌کندن از این تلاش‌های مدرسی و روشمند و دردسره‌ای بی‌حاصل، نوبت به تفرج در آثار درجه سوم می‌رسد که بیان شسته‌رفته و ساده‌ای از سیر تفکر یک متفکر می‌دهند و اغلب حاصلی جز فروکاستن وجوه اندیشهٔ او در قالب کلیشه‌های ساده‌انگارانه نداشتند، آثاری که، به جای قدم اول بودن، مهر ختami بر جست‌وجوهای فکری

خواننده می‌زنند. بدین ترتیب خواننده یا از صرافت خواندن متن کلاسیک می‌افتد یا خود را از خواندن آن‌ها بی‌نیاز می‌بیند. درس‌گفتارهای دانشگاهی، مقالات علمی پژوهشی و تألیف‌های به اصطلاح انتقادی، اغلب، در رجوع به این آثار درجه دوم و سوم و در تظاهر به رجوع به آثار اصلی - که عمدتاً رونوشتی از استنادات شرح‌ها و مقدمه‌هاست - با یکدیگر شریک‌اند. حاصل آنکه آثار کلاسیک برگز خواننده نمی‌شوند و این منابع اصلی بازخوانی‌های مؤلفانه یا منتقدانه به مرور فراموش می‌شوند.

کتاب‌های جریعه «راهنمای متون کلاسیک» چیزی است در میانه این دو شیوه تقریباً به معنی شرح و تفسیری مفصل است و نه ادعای آسان‌کردن تمام دشواری‌های متن را دارد. بلکه قرار است نقشه‌ای باشد برای گذر از پیچ‌وخم متن. این مجموعه در انتها، رات‌کان‌تینیوم با عنوان Reader's Guides و با هدف فراهم کردن مقدمه‌ای روشن و خسته‌برای متون کلاسیک در ادبیات و فلسفه غرب تهیه شده است. نویسندگان این مجموعه هر یک در زمینه کاری خود شناخته شده و صاحب اعتبار هستند و مخاطب کذب‌ها نیز دارای دانشی در حد کارشناسی و کارشناسی ارشد در رشته‌های مرتبط در نظر گرفته شده‌اند. این کتاب‌ها خواننده را دعوت می‌کنند به خواندن کتاب اصلی و به رفع و برگشت میان کتاب راهنما و کتاب اصلی. بنابراین خواننده باید پس از خواندن بخش‌های مقدماتی کتاب راهنما، به سراغ متن اصلی برود و ابتدا با داشته‌های ابتدایی خود با متن مواجه شود؛ سپس کتاب راهنما را باز کند و توضیحات مربوط به آن بخش را بخواند؛ این توضیحات مقاصد اصلی اندیشمندان را توضیح می‌دهند و پیوندهای هر بخش را با نظام تفکر او مشخص می‌سازند و به ندرت وارد تفسیری خاص از متن می‌شوند؛ در مرحله آخر نیز خواننده دوباره به متن اصلی رجوع می‌کند و با دانشی افزون‌بار دیگر برای حل معماهای متن می‌کوشد.

کتاب‌های این مجموعه از ساختاری واحد پیروی می‌کنند. در بخش اول هر کتاب به زمینه و زمانه نوشته شدن اثر پرداخته شده است، یعنی تلاش شده است

تا متن در درون بافتار فکری و تاریخی خود قرار گیرد تا نسبت اثر با آثار گذشتگان و پیوست و گسست آن با منظومه معرفتی پیشینیان مشخص گردد. در بخش دوم مضامین اصلی اثر به بحث گذاشته شده است تا خواننده فهمی اجمالی از موضوعات و مطالب کتاب پیدا کرده و آماده ورود به متن اصلی شود. در بخش سوم، نویسنده از مقدمات عبور کرده و وارد خود متن می‌شود. در این بخش، نویسنده با تفکیک متن اصلی به فصل‌ها، بخش‌ها، قسمت‌ها، بندها و حتی جملات گام‌به‌گام خواننده را با خود همراه می‌کند و می‌کوشد تا هم روایتی تکوینی از چگونگی شکل‌گیری و بسط ایده‌ها به دست دهد و هم ربط و نسبت منطقی آن‌ها را بکاربرد. در بخش چهارم، نویسنده به تأثیرات فکری و تاریخی کتاب مورد نظر می‌پردازد. در انتهای هر بخش از کتاب، پرسش‌هایی پژوهشی نیز طرح شده‌اند تا هم خواننده متوجه مطالب فصل را جمع‌بندی کند و هم خود در آینده به نحو مستقل این پرسش‌ها را مبنای تحقیقش قرار دهد. در انتهای هر کتاب نیز راهنمای مطالعه آثار مرتبط آمده است تا خواننده می‌تواند آن را مبنای مرحله بعدی مطالعه و تحقیقات خود قرار دهد.

انتشارات ترجمان علوم انسانی امیدوار است با ترجمه و انتشار این آثار قدمی در مسیر اندیشیدن سنجیده به اندیشه‌های سنجیده را برداشته باشد. هرچند کتاب‌های این مجموعه و نیز ترجمه‌های آن در عین اکتفا از نقص نیستند، اما تلاشمان این بوده است که پژوهشگران علوم انسانی را از طبعی بودن خواندن متن‌های اصلی متفکران و از طرفی به تلاش برای تفکر به زبان فارسی تسویق کنیم؛ و امیدواریم مخاطبان این آثار نیز با نگاهی نقادانه ما را همراهی کنند.

پیشگفتار

در این کتاب، دیدگاه‌هایی سخن می‌گوییم که ارسطو دربارهٔ بهترین زندگی برای انسان‌ها در اخلاق نیکوماخوسی^۱ مطرح می‌کند. هدف آن است که خواننده را با درون‌مایه‌ها و تعالی‌های اصلی متن آشنا کنیم. به این منظور، بر استدلال‌های اخلاق نیکوماخوسی تمرکز می‌کنیم. در چنین کتابی، بررسی عمیق همهٔ مسائل، آن‌چنان که موردپسند است، ناممکن خواهد بود. این بدان معناست که من، اغلب، برخی موضوعات را بسیار کوتاه شرح کرده‌ام و برخی را بی هیچ توضیحی رها کرده‌ام. اما امیدوارم آنچه شرح کرده‌ام نافع و کاربردی باشد.

امروز ترجمه‌های بسیاری از اخلاق نیکوماخوسی در دسترس است. ترجمهٔ ویلیام دیوید راس^۲ سال‌های سال ترجمه‌ای معیار بود است و هنوز هم از طریق انتشارات آکسفورد در دسترس است. اما تازه‌ترین و مهم‌ترین ترجمه از آن رو و برودی^۳ (۲۰۰۲) است. این ترجمه اثری ماندگار و حاوی مداخلات تاریخی و فلسفی مبسوطی است و یادداشت‌های مفصلی از برودی به همراه دارد. در تیس با آنچه در اثر دیگر برودی، اخلاق و ارسطو^۴ (۱۹۹۱)، می‌یابیم، این یادداشت‌ها در مواردی برای فهم دیدگاه‌های وی در مورد اخلاق نیکوماخوسی راهنمایی قابل فهم‌ترند.

1. *Nicomachean Ethics*

2. W.D. Ross

3. Rowe and Broadie

4. *Ethics with Aristotle*

اما، در جهت اهداف تفسیر حاضر، ویراست دوم ترجمه ترنس اروین^۱ (انتشارات هکت^۲ (۱۹۹۱)) را برگزیده‌ام. به گمان من، این ترجمه کاربردی‌ترین و مناسب‌ترین ترجمه در دسترس است. همچنین حاوی یادداشت‌هایی مفصل است و واژه‌نامه‌ای مبسوط دارد که توصیه‌های بسیار خوبی درباره کاربرد اصطلاحات مهم ارسطویی ارائه می‌دهد. اما استفاده من از این متن به هیچ‌وجه به معنای آن نیست که درباره کیفیت دیگر ترجمه‌ها داوری منفی دارم. به‌ویژه در مورد عبارات دشوار اخلاق نیکوماخوسی، شایسته است که به بیش از یک ترجمه انگلیسی مراجعه کنیم. همه ارجاعات در این تفسیر به اعدادی است که در ویراست بیکر (۱۸۳۱) آمده است. من از کوتاه‌نوشت *NE* برای *Eudemian Ethics* و *EE* برای *Nicomachean Ethics* استفاده کرده‌ام.^۳

در نوشتن این کتاب، جناب استاد نیک دنت^۴ مرا یاری کرده است. اشتیاق من نسبت به اندیشه‌هایی که در این کتاب درباره‌شان بحث کرده‌ام ریشه در درس «اخلاق یونانی» استاد دنت در دانشگاه بیرمنگام در سال ۱۹۹۷ دارد. او این تفسیر را با حوصله خواند و نظر کارشناسانه خود را با بزرگواری در ارائه پیشنهادها به کاربرد، و آن پیشنهادها در متن تفسیری بسیار سودرسان بود. دکتر آندی فیشر^۵ و مارک الیس^۶ برخی از پیش‌نویس‌ها را مدتی این تفسیر را خواندند و پیشنهادهایی متعدد و یاری‌رسان ارائه کردند. همچنین سه اسگزار توصیه و تشویق استاد راب هاپکینز^۷، دکتر ایان لاو^۸ و دکتر کریس راین^۹ هم افزون بر این، افتخار داشتم که از ایان پرایس^{۱۰} و سارا داگلاس^{۱۱}، در انتشارات

1. Terence Irwin

2. Hackett

۳. در ترجمه فارسی از کوتاه‌نوشت بهره نبرده‌ام [مترجم].

4. Nick Dent

8. Iain Law

5. Andy Fisher

9. Chris Wraight

6. Mark Ellis

10. Ian Price

7. Rob Hopkins

11. Sarah Douglas

بین‌المللی کانتینیوم، پیشنهاد چاپ کتاب را دریافت کنم. بی‌گمان هیچ‌یک از آنان مسئول خطاهای موجود در این کتاب نیستند.

این متن مرهون آثار پژوهشگرانه و فلسفی دیگران است، اگرچه در هر نوبه نام آن‌ها را اعلام نکرده باشم. من از آثار جولیا آناس^۱، سارا برودی^۲، دیوید بوستاک^۳، ترنس اروین، ریچارد ولهایم^۴ و مایکل پاکالوک^۵ بسیار آموخته‌ام. حتی اگر نام آنان را در خلال متن ننویسم، نباید فرض کنید که مرهون آثارشان نیستم.

بسیار خوش‌وقتیم که می‌توانم از دوستانم و خانواده به‌طور مکتوب تشکر کنم. آن‌ها رساله‌های اخیر بسیار از من حمایت کرده‌اند. دوستی باتام هامفری^۶ همواره موهبت بوده و در دوره‌ی زمانی‌ای که این اثر را فراهم آورده‌ام دوستی‌اش به همان اندازه موهبت بوده است. سپاسگزار حمایت‌های ویژه دکتر اندرو تورسون^۷، گرت گوردون^۸، دکتر سالدین مک‌لید-گارسیا^۹، و سم مک‌ایور^{۱۰} هستم. تشکری هم بدهکار سارا و نوید بیچل^{۱۱} هستم که در سخت‌ترین زمان‌ها مرا در خانه خود پذیرفتند. در نهایت رسمیه‌ها را از همه، سپاسگزار کریستینا شولتز^{۱۲} هستم؛ او در طول نگارش این کتاب، در هر شرایطی، حامی من بود.

کریستوفر وارن

بخ بلورین^{۱۳}، لندن

۱ ژانویه ۲۰۰۶

1. Julia Annas
2. Sarah Broadie
3. David Bostock
4. Richard Wollheim
5. Michael Pakaluk
6. Tom Humphrey
7. Andrew Teverson

8. Grant Gordon
9. Saladin Meckled-Garcia
10. Sam McIver
11. David Mitchell
12. Christina Schultz
13. Crystal Palace